

PÁLYÁZAT

**A Budapesti Műszaki Szakképzési Centrum
Puskás Tivadar Távközlési és Informatikai Technikum
igazgató (intézményvezető)
beosztásának ellátására**

Készítette: Mamira György Zoltán

Budapest, 2021. április

Tartalomjegyzék

1. Személyes motivációm	3
2. Vezetői attitűdöm	4
3. Helyzetelemzés és a vezetői program	6
3.1. Intézményi adatok	6
3.2. A SWOT analízisről röviden	6
3.3. Az intézményi SWOT analízis	7
3.4. Az intézményi SWOT analízis elemzése	9
3.4.1. Erősségek	9
3.4.2. Gyengeségek	15
3.4.3. Lehetőségek	22
3.4.4. Veszélyek	26
4. Zárszó	38

1. Személyes motivációm

1989 tavaszán léptem át először – az akkor még *Puskás Tivadar Híradástechnikai Szakközépiskola* kapuját – mint nyolcadikos, felvételiző diák. Éppen felújítás zajlott az épületben és a földszinten gyakorlatilag az összes tanterem ki volt ürítve: a régi, ütött-kopott iskolapadok ki voltak rakva a folyosóra. Mégis, az egésznek volt valami megfoghatatlan hangulata, amely annak ellenére kellemessé tette az egész napot, hogy a fizika, a matematika és a gyakorlati felvételi vizsga egyáltalán nem volt könnyű.

Az 1994-es technikus minősítő vizsgám óta eltelt 27 év... Egy évet leszámítva – amikor egy felnőttképzési iskolában tanultam – a teljes felnőtt életemet ebben az intézményben töltöttem. Ezer szállal kötődöm a Technikumhoz: itt voltam polgári szolgálatos katona, internet rendszergazda, a tornacsarnok gondnoka, gyakorlati oktató, tanár, osztályfőnök, gyakorlati oktatásvezető. Most pedig pályázom az intézményvezetői posztra...

Nagyon sokáig gondolkodtam azon, hogy megpályázzam-e az intézményvezetői posztot a Puskás Technikumban. Több szempontból sem volt ez számomra könnyű döntés. Egyfelől van bennem némi kétely a saját alkalmasságomat illetően. Nem az a problémám, hogy ne érezném magam felkészültnek az iskola vezetésére (bár bőven van még mit tanulnom), hanem hogy biztosan én vagyok-e a legmegfelelőbb ember az intézményvezetői posztra.

Másfelől közben lehetőséget (pontosabban inkább felkérést) kaptam egy számomra nagyon kedves általános iskolából, hogy adjam be oda (is) az igazgatói pályázatomat.

Végül úgy éreztem, hogy kaptam már annyit a Technikumtól, hogy erkölcsi kötelességem – ebben a nagyon sok szempontból nehéz időszakban – azzal támogatnom az intézményt, hogy beadom a pályázatomat. De nagyon őszintén mondom, hogy remélem, nem én leszek az egyetlen pályázó. Jó lenne, ha több pályázó közül tényleg a legjobb nyerne, és a (remélhetőleg) sok jó pályázat alapján megindulhatna egy közös gondolkodás arról, hogyan is lehetne újra „felfelé ívelő pályára állítani” a Puskás Technikumot.

A vezetői pályázatomban őszintén fogok írni a Technikum jelenlegi helyzetéről, az elképzeléseimről és a lehetőségeinkről. Előre le szeretném szögezni, hogy sosem a bántó szándék, hanem a jobbítás gondolata vezérel majd.

2. Vezetői attitűdöm

A BME-n végzett közoktatásvezetői egyetemi tanulmányaim alatt Benedek István tanár úr volt a vezető konzulensem (ezúton is köszönet neki mindenért, amit értünk tett). Szinte minden találkozásunkkor elmondott egy József Attila idézetet, amelyet alighanem útravalónak szánt nekünk:

*„Hiába fűrösztöd önmagadban,
Csak másban moshatod meg arcodat.
Légy egy fűszálon a pici él
S nagyobb leszel a világ tengelyénél.”¹*

A másik két idézet pedig már az én vezetői gondolkodásomat tükrözi:

„Sose lenne szabad olyan embereknek részt venniük egy döntéshozatalban, akikre nem vonatkoznak a döntés kockázatai.”²

„Tudod, az érzelmek és a tettek mindig összefüggnek. Egyik nem létezhet a másik nélkül.”³

Sokáig lehetne elemezni, hogy mit is jelentenek ezek a gondolatok, de ennek a pályázatnak ez nem feladata. Viszont megfogadtam egykori tanárom tanításait és azok alapján próbálom önmagamot meghatározni vezetőként.

Már osztályfőnökként is minden olyan döntésbe bevontam az osztályközösséget, amely róluk szólt és valamilyen módon érintette őket. Meghallgattam őket, figyelembe vettem a véleményüket, de a döntést mindig nekem kellett meghoznom, nekem kellett a felelősséget vállalnom. Ugyanezt szeretném csinálni a nevelőtestület esetében is: nem szeretnék az őket érintő ügyekben a fejük felett, az ő bevonásuk nélkül döntéseket hozni.

¹ József Attila: Nem én kiáltok

² Nassim Nicholas Taleb (libanoni-amerikai statisztikus, tudós)

³ Sarah Dessen (amerikai író)

Ismerem magam annyira, hogy pontosan tudjam: az érzelmeim nagyban képesek befolyásolni a döntéseimet (hogy mást ne mondjak, ez a pályázat is ennek az eredménye). Ez nem feltétlenül baj, viszont kulcsfontosságú lesz, hogy egyfelől ne hozzak hirtelen, érzelmektől vezérelve döntéseket, másfelől olyan emberek legyenek a közvetlen munkatársaim, akiknek a véleményére minden körülmények között számíthatok, és akik nem azt mondják, amit hallani akarok, hanem azt, ami az adott kérdésben a saját véleményük.

Hiszek benne, hogy a Technikumban tanuló gyerekek, a szülők, a nevelőtestület és a közvetlen munkatársaim visszacsatolása (legyen az pozitív vagy akár negatív) a legtöbb esetben építő jellegű, éppen ezért megfontolásra érdemes. Nagyon fontosnak érzem, hogy erre a visszacsatolásra formális és informális módon is lehetősége legyen mindenkinek. Éppen ezért ezeket a csatornákat nyitva szeretném tartani, illetve az elkövetkező pár évben még szélesebbre szeretném majd építeni.

Pedagógusként sokkal fontosabbnak tartottam (és tartom most is) az iskolában jelen lévő rejtett tantervet, mint az írottat. Mindig is azt gondoltam, hogy példamutatással, cselekvéssel sokkal többet lehet elérni, mint „prédikálással”. Osztályfőnökként is állandóan a gyerekek között voltam/vagyok és vezetőként sincs szándékomban kivonni magam azon feladatok alól, amelyek tevékeny cselekvést igényelnek.

Azt gondolom, hogy egy vezető személyisége, kommunikációjának minősége és módja alapvetően határozza meg egy szervezet működésének hatékonyságát. Mivel én elég sok időt töltöttem el a szervezet (a mi esetünkben ez egy közoktatási intézmény) minden szintjén ahhoz, hogy ismerjem és átérezzem az adott szinten jelen lévő feladatokat és a felmerülő problémákat, ezért képes leszek megfelelő módon kezelni az esetlegesen kialakuló gondokat.

Azt hiszem, azt nyugodtan kijelenthetem, hogy egyetlen ember sem vált jó vezetővé azáltal, hogy megkapta a kinevezési iratokat. Azt megtanultam már a közoktatási vezető képzésen, hogy a vezetői hatalom két összetevőből áll:

- kapott és
- szerzett hatalomból.

Az első a pozícióból adódik, míg a másodikat a kollégák elismerésével, hitelességgel, következetességgel, szakértelemmel, kompromisszumkészséggel, a kritikák elfogadásával érdemelheti ki az ember. Véleményem szerint elfogadott vezető csak akkor válhat valakiből, ha leginkább a szerzett hatalom van nála túlsúlyban.

Hiszek benne, hogy a kollégákkal közösen – és fenntartói jóváhagyással – meg tudjuk majd valósítani az intézményvezetői pályázatomban leírt elképzeléseimet. Ugyanakkor azzal is tisztában vagyok, hogy „*Róma sem egy nap alatt épült fel*”, így ezeknek a terveknek a teljes megvalósítására sem elegendő három év (de lehet, hogy még nyolc sem). Ugyanakkor a szükséges változásokat elindító folyamatokat mindenképpen el kell indítani...

3. Helyzetelemzés és a vezetői program

3.1. Intézményi adatok

Név: BMSZC Puskás Tivadar Távközlési és Informatikai Technikum

Fenntartó: Budapesti Műszaki Szakképzési Centrum

Telephely: 1097 Budapest, Gyáli út 22.

Tanulók száma: 389

Főállású pedagógusok száma: 30

Óraadó tanárok száma: 10

3.2. A SWOT analízisről röviden

A helyzetelemzést a már régóta ismert és használt SWOT analízis segítségével végzem el. Tisztában vagyok vele, hogy ezt a módszert elsősorban a versenyszférában alkalmazzák iránytűként a vállalatvezetésben, viszont véleményem szerint nagy segítséget jelent a Technikum jelenlegi állapotának megértéséhez és a jövőkép kialakításához.

A SWOT analízis négy fő területre koncentrál:

- Strengths (erősségek)
- Weaknesses (gyengeségek)
- Opportunities (lehetőségek)
- Threats (fenyegetések, veszélyek)

Véleményem szerint ennek a négy területnek az őszinte feltérképezésével és az egyes témakörökre adott minél pontosabb válaszokkal, tervekkel egy jó (és ami sokkal fontosabb) végrehajtható vezetői program készíthető.

A SWOT analízis folyamatábrája és mátrixa a következő ábrán látható:

Forrás: <https://thepitch.hu/swot-elemzes/>

A vezetői programom a SWOT analízisben megjelenő megállapításokra adott válaszaimban jelenik majd meg. Véleményem szerint elsősorban a gyengeségekre, a veszélyekre és a lehetőségek kiaknázására kell koncentrálni. Viszont ha azt szeretnénk, hogy az erősségeink a jövőben is megmaradjanak, akkor azokat sem lehet elhanyagolni.

3.3. Az intézményi SWOT analízis

A következő táblázat tartalmazza a SWOT analízis szempontrendszer szerinti, a Technikumra jellemző megállapításaimat.

A SWOT analízis egyik jellegzetessége, hogy egy-egy megállapítás akár több kategóriában is megjelenhet, emellett az egyes megállapítások szoros, akár ok-okozati viszonyban is állhatnak egymással. Terjedelmi okokból csak azokat a megállapításokat vettem fel az egyes kategóriákba, amelyekről mindenképpen szerettem volna írni a pályázatomban.

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • Hagyományok • A Technikum jó hírneve • Tehetséges gyerekek • Képzett nevelőtestület • Emelt szintű képzések • Versenyfelkészítés, tehetséggon- dozás • Érettségi eredmények, magas színvonalú nyelvi képzés • Továbbtanulási lehetőségek és eredmények • Egyes laboratóriumok felszerelt- sége • Külső kapcsolatok a szakmai felsőoktatási intézményekkel • Az épület általános állapota 	<ul style="list-style-type: none"> • Diákönkormányzat, diákprogra- mok, szabadidős tevékenységek • Szakkörök • Gyerekek mentális nevelése, erősítése • Konstruktív kapcsolattartás a szülőkkel • Felzárkóztatás • Laboratóriumok felszereltsége, IKT eszközök állapota • Az iskola belső, épített környe- zete (tantermek), közösségi tér hiánya • Végzett diákok pályakövetése, külső kapcsolatok a cégekkel
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • Informatikus szakma iránti ke- reslet, új szakmai képzés beve- zetése, ösztöndíjrendszer moti- váló hatása • Beiskolázás (általános iskolák bevonása) • Egyetemista óraadók bevonása az oktatásba, felsőoktatási kap- csolatok (BME, ÓE) • Szervezeti kultúra továbbfejlesz- tése • Pályázati lehetőségek kiakná- zása • Diákprogramok, diákönkor- mányzat 	<ul style="list-style-type: none"> • Bizonytalan jogi környezet • Beiskolázási eredmények, az új képzési rendszer átjárhatatlan- sága, verseny a gimnáziumokkal • Lemorzsolódás • Távközlési szakmák iránti látvá- nyos keresletcsökkenés, ágazati alapvizsga bizonytalansága, du- ális képzés az informatika szak- macsoportban • Pedagógushiány, egyre több óra- adó tanár, a Technikumban ta- nító tanárok életkorának elosz- lása • Gyerekek és pedagógusok leter- heltsége, egészségi és mentális állapota, pedagógusok kiegészése

Lehetőségek	Veszélyek
	<ul style="list-style-type: none"> • Szakmai érettségi tárgy központi számonkérésének hibás koncepciója • A Technikum és a tornacsarnok épületének állagromlása • A Technikum külső épített környezete, elhelyezkedése

3.4. Az intézményi SWOT analízis elemzése

3.4.1. Erősségek

Hagyományok: A Puskás Tivadar Távközlési és Informatikai Technikum elődjét 1912-ben alapították. A szeptemberben induló (2021/2022-es) tanév már a 109. lesz a sorban.

Az elmúlt több, mint 100 évben rengeteg híres közéleti személyiség, tudós, színész, sportoló, politikus végezte a tanulmányait a Gyáli úti alma materben. Ezalatt az idő alatt a Puskás Technikum az oktatás és nevelés terén elért eredményei alapján méltán lett a főváros és az ország egyik leghíresebb és legelismerettebb középfokú szakképző intézménye.

A Technikum jó hírneve: Jelenleg szerencsére a Puskás Technikum neve még nagyon jól cseng a szakirányú felsőfokú intézmények tanárai, vezetői fülében. Ezen kívül jó a megítélésünk a távközlési területen tevékenykedő kisebb-nagyobb vállalatok, vállalkozások körében is.

Ebben nagy szerepet játszik az, hogy a nálunk végzett diákok túlnyomó többsége nagyon jól megállja a helyét mind az egyetemi/főiskolai tanulmányaik során, mind pedig a munka világában.

Az iskolában dolgozó nevelőtestületnek és vezetőségnek óriási a felelőssége abban, hogy ez a helyzet így is maradjon. A mi feladatunk az, hogy olyan gyerekek kerüljenek ki tőlünk az érettségi/technikusi minősítő vizsga után, akik tovább öregbíthetik a jó hírnevünket.

Tehetséges gyerekek: A beiskolázással kapcsolatos nagyon komoly problémáink ellenére (erről később, a *veszélyek* között részletesebben fogok írni) minden évfolyamon van legalább 6-8 olyan tehetséges diákunk, akik nagyon komoly eredményeket érhetnek majd el azokon a területeken, amelyeket a későbbiekben a hivatásuknak választanak.

A „tehetséget” itt most nem elsősorban arra értem, hogy ezek a gyerekek feltétlenül kimagaslóan jó tanulók lennének (bár vannak köztük olyanok is),⁴ hanem elsősorban az egyedi látásmódjukra, a szorgalmukra, a céltudatosságukra és a kitartásukra gondolok. Az én értékrendemben ezek a tulajdonságok előrébb helyezkednek el annál, mint hogy valaki esetleg nagyon jó kognitív képességekkel rendelkezik.

A mi feladatunk az, hogy „helyzetbe hozzuk”⁵ ezeket a gyerekeket: lehetőségeink szerint mindent megadjunk nekik a terveik és céljaik elérése érdekében. Vezetőként egyértelműen támogatni fogom azokat a törekvéseket, amelyek segítik ezeket a különösen tehetséges gyerekeket.

Képzett nevelőtestület: Jelenleg a Technikumban oktató és nevelő munkát végző tanárok túlnyomó többsége magasan kvalifikált, a pedagógusi pályát hivatásának tekintő kolléga. Megvan bennük a lehetőség arra, hogy közös munkával és konszenzuson alapuló elképzelések mentén elérhessük a céljainkat.

Viszont azt sem szabad letagadni, hogy vannak olyan területek, amelyeken – kényszermegoldások miatt – olyan oktatókat kell alkalmaznunk, akik nem feltétlenül a legalkalmasabbak az adott feladat elvégzésére (az általános pedagógushiányról a *veszélyek* között részletesebben fogok írni). Az ő esetükben meg szeretném adni nekik a lehetőséget a fejlődésre (pl. beiskolázás, tanfolyamok elvégzése). Ha ezek után sem változik a helyzet, akkor úgy gondolom, hogy vezetőként nincs más választásom, mint megválni tőlük.

⁴ Ebben a kérdésben (és sok egyéb, a neveléssel és a tanítással kapcsolatos témában) maradtalanul egyetértek dr. Vekerdy Tamás tanár úrral, aki szerint a tehetség nem egyenlő azzal, hogy valaki nagyon jól tanul az általános és/vagy a középiskolai évei alatt.

⁵ Nagyon érdekes kérdés, hogy mit jelenthet a „helyzetbe hozás” kifejezés. Osztályfőnökként szerencsére összehozott már a sors pár nagyon tehetséges tanulóval. Volt, akinél az kellett, hogy külön feladatot kapjon, amelyben az osztályközösségért dolgozhat. Volt olyan, akinek a szüleit kellett meggyőzni arról, hogy hagyják a gyermeküket kiteljesedni a hobbiában. És akadt olyan is, akinek egyszerűen csak el kellett nézni a kisebb kihágásait... Vezetőként nagyon fontosnak érzem, hogy ne szorítsam felesleges keretek közé azokat a gyerekeket és pedagógusokat, akik képesek és hajlandóak is „szárnyalni”.

Emelt szintű képzések: Ebben a tanévben a Technikumban *matematika* és *informatika* tantárgyakból folyik órarendi keretek között számottevő emelt szintű képzés. Pár évvel ezelőttig kimagasló szinten működött *fizika* tantárgyból is az emelt szintű felkészítés, de sajnos az érintett kolléganő nyugdíjba vonulása után ez a képzés szinte teljesen elsorvadt.

Kiemelt feladatombnak tekintem, hogy az előbb említett három tantárgy emelt szintű képzését tovább tudjuk folytatni, illetve érdemben újra tudjuk indítani. Úgy gondolom, hogy egy reál beállítottságú, távközlési és informatikai képzési profillal rendelkező technikumban, amely deklaráltan a műszaki felsőoktatásnak is képez, nem elfogadható, hogyha nincs megfelelő minőségű emelt szintű *matematika*, *fizika* és *informatika* oktatás.

Most úgy néz ki, hogy abban a helyzetben vagyunk, hogy nagy nehézségek árán és a tantárgyfelosztás átstrukturálásával, de a jövő tanévre is meg fogjuk tudni oldani ezeknek a kiemelt tantárgyaknak az emelt szintű tanítását.

Versenyfelkészítés, tehetséggondozás: A Technikumban nagyon régi hagyománya van már a kiemelkedő képességű és szorgalmú gyerekekkel való külön foglalkozásnak. Ennek eredményeként az 1990-es évek végétől számtalan OSZTV-n, OKTV-n, egyéb országos matematika- és fizikaversenyen, különböző országos és regionális szakmai tanulmányi versenyeken szerepeltek kimagaslóan a diákjaink.

Az előbbieken kívül külön szeretném megemlíteni azt, hogy nem csak az előbb felsorolt versenyekről térnek haza rendszeresen nagyon jó helyezésekkel a tanulóink, hanem olyan, az iskola fő profiljától messze eső tantárgyak országos versenyein is remekül szerepelnek, mint a magyar nyelv és irodalom, illetve a történelem.

Nagyon szeretném, ha a Technikum továbbra is ilyen magas színvonalon tudná felkészíteni a gyerekeket a különböző országos versenyekre. Azonban sajnos ez egyre nehezebb feladat (ennek részletes okairól később, a *gyerekek és pedagógusok leterheltsége*, illetve a *beiskolázás* részeknél írok majd).

Érettségi eredmények, magas színvonalú nyelvi képzés: A Technikumban folyó nagyon jó pedagógiai és szakmai munkának köszönhetően a nálunk érettségiző diákok – hosszú évek óta – nagyon jó eredményeket érnek el a középszintű érettségi vizsgákon.

Az egyes vizsgatárgyakban a következő táblázatokban látható eredmények születtek az elmúlt öt olyan évben, amelyben hagyományos körülmények között lehetett megszervezni a vizsgákat (az országos átlagban az összes olyan intézmény eredményei szerepelnek, amelyekben az adott vizsgatárgyból szerveztek érettségi vizsgát):

Magyar nyelv és irodalom									
2019		2018		2017		2016		2015	
PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.
3,63	3,85	3,74	3,84	3,60	3,74	3,37	3,73	3,30	3,60

Matematika									
2019		2018		2017		2016		2015	
PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.
3,77	3,11	4,03	3,29	4,13	3,28	4,06	3,13	3,86	2,93

Történelem									
2019		2018		2017		2016		2015	
PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.
3,52	3,64	3,32	3,57	3,61	3,71	3,72	3,66	3,56	3,56

Angol nyelv									
2019		2018		2017		2016		2015	
PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.
4,58	4,09	4,04	3,93	4,08	3,84	4,15	3,87	4,10	3,78

Informatika									
2019		2018		2017		2016		2015	
PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.	PTTT	Orsz.
4,51	4,27	4,5	4,24	4,36	4,16	4,36	3,63	3,97	3,81

A táblázatok adataiból jól látható, hogy a Puskás Technikumban végzett tanulók mely tanulmányi területeken haladják meg, illetve melyeken nem érik el az országos átlagot.

Azt fontosnak érzem kiemelni, hogy a mi iskolánk alapvetően reál beállítottóságú középiskola, ennek ellenére a diákjaink vizsgaeredményei magyar nyelvből és történelemből az utóbbi években alig maradtak el az országos átlagtól (sőt, *történelemből* volt két olyan év, amikor meghaladták azokat). Az angol nyelv, a matematika és az informatika tantárgyak vizsgaeredményei pedig úgy gondolom, hogy önmagukért beszélnek. Ez nagyon magas színvonalú pedagógiai munkát és pedagógiai hozzáadott értéket tükröz. Különösen nagy erőfeszítést igényel mind a gyerekek, mind pedig a humán szakos tanárok részéről, hogy magyar nyelvből és történelemből a vizsgaeredmények az országos átlag közelében legyenek.

Kiemelt fontossága miatt külön ki szeretnék térni az iskolában folyó kimagasló színvonalú nyelvi képzésre. Biztos vagyok benne, hogy mindenki tisztában van ennek a területnek a jelentőségével. Technikum révén nálunk egy idegen nyelv tanítása a kötelező, amelyik természetesen az angol. Az utóbbi években örömteli az a tendencia, hogy – az évek óta az országos átlag felett teljesítő, középszinten vizsgázó gyerekek mellett – egyre többen jelentkeznek emelt szintű érettségi vizsgára angol nyelvből.⁶ Emellett ki szeretném emelni azt is, hogy egyre többen fejezik be nálunk úgy a középiskolai tanulmányaikat, hogy rendelkeznek minimum B2 szintű komplex nyelvvizsgálóval.

⁶ Ezeknek a vizsgáknak az eredményei is meghaladják az országos átlagot: a tavalyi évben 4,89, az azelőttiben pedig 5,00 volt az emelt szintű angol nyelv vizsgáknak az átlageredménye. A kiváló teljesítmények mellett azért még bőven van hova fejlődni: jó lenne elérni, hogy a nálunk tanuló gyerekek még nagyobb hányada válassza majd az emelt szintű érettségit ebből a tantárgyból (is).

Vezetőként ebben a támakörben egyetlen feladatomban lesz csak: fenntartani azt a jól működő rendszert, amelynek keretein belül minden évben sikerül felkészíteni a tanulóinkat az érettségi vizsgákra.

Továbbtanulási lehetőségek és eredmények: Az előző pontban részletezett érettségi eredményekből már jól látszik, hogy azok közül a diákjaink közül, akik jelentkeztek valamelyik szakirányú felsőoktatási intézménybe, azokat – egy-két kivételtől eltekintve – fel is veszik valamelyik műszaki egyetemre vagy főiskolára.

A Technikumba való bekerülés pillanatától kezdve folyamatosan biztatjuk a diákjainkat arra, hogy a későbbiek folyamán a tanulmányaikat valamelyik szakirányú felsőoktatási intézményben folytassák. Ehhez minden segítséget meg is adunk nekik (lásd az *Emelt szintű képzések* részben leírtakat).

A jelenlegi helyzetben az látszik (és a felsőoktatásba bekerült volt tanulóinktól is ezt a visszajelzést kapjuk), hogy sokkal könnyebb bekerülni az egyetemre/főiskolára, mint bent is maradni. A Technikumban folyó emelt szintű képzések ennek az akadálnak a leküzdéséhez is nagy segítséget adnak, és jelentősen hozzájárulnak ahhoz, hogy a volt diákjaink jól megállják a helyüket az általuk választott felsőoktatási intézményben.

Egyes laboratóriumok felszereltsége: Az iskolában található laboratóriumok felszereltsége központi kérdés a szakmai képzés minősége szempontjából. Ebben a tekintetben a Technikumban nagyon vegyes a kép: vannak nagyon jól felszerelt, és vannak sürgősen felújításra (fejlesztésre) szoruló laborok.

A pozitív példák között említhető az *Űrtávközlési laboratórium*, amelyet az elmúlt években az NMHH és a BMSZC segítségével sikerült felújítani, illetve bővíteni a műszerparkot. Szintén ebbe a kategóriába sorolható az egyik informatika laborunk, amelybe – szintén a BMSZC jóvoltából – 16 db új notebook került. Ezekon kívül még az *Optikai hálózatok* laboratóriumról mondható el, hogy megfelelő a felszereltsége.

Pontosan tudom, hogy nagyon nehéz fenntartói feladat a laboratóriumok fejlesztése, hiszen egy-egy korszerű műszer beszerzése akár a többmillió forintos értéket is elérheti. Éppen ezért rendkívül fontosnak tartom, hogy a jövőben felkutassuk az olyan pályázati lehetőségeket, amelyek segítségével javítani lehet a Technikum laboratóriumainak a felszereltségét.

Külső kapcsolatok a szakmai felsőoktatási intézményekkel: A Puskás Technikum hagyományosan nagyon jó kapcsolatok ápol a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemmel és az Óbudai Egyetemmel. Sok olyan egyetemi oktató, aki most az előbb említett intézmények munkatársa, korábban a Puskás diákja volt.

Ezen kívül az iskolánk „minőségi beszállítója” a BME-nek és az ÓE-nek is. A Puskásból a felsőoktatásba bekerülő diákok jelentős része ebben a két intézményben folytatja felsőfokú tanulmányait.

Jelenleg a Technikumban tanító óraadó tanárok közül ketten is tagjai a BME oktatói gárdájának, egy pedig a mesterképzését végzi. Egyébként mindhárman a Puskásban végezték középfokú tanulmányaikat...

Az épület általános állapota: A Puskás Technikum épülete az 1990-es évek közepén esett át egy nagyon jelentős felújításon és fejlesztésen. Többek között ki lettek cserélve a külső nyílászárók, megújultak a belső terek (tantermek, folyosók, stb.) és laborfejlesztésekre is sor került. Ennek a projektnek a keretein belül épült fel az új tornacsarnok is. Mivel akkor még nem volt jogszabályi előírás, ezért sajnos az épület akadálymentesítésére nem került sor.

Az elmúlt közel huszonöt évben viszont „csak” állagmegóvásra, illetve vészhelyzetek elhárítására került sor. Általában elmondható, hogy az épületek általános állapota jó, viszont lassan halaszthatatlanná kezdenek válni különböző felújítási munkálatok (erről a *veszélyek* részben írok majd).

3.4.2. Gyengeségek

Diákönkormányzat, diákprogramok, szabadidős tevékenységek: A Puskás Technikumban sajnos csak papíron létezik a diákönkormányzat, pedig véleményem szerint több szempontból is nagyon fontos lenne, ha nem csak névlegesen létezne a gyerekeknek ez az érdekérvényesítő szervezete.

A pedagógus kollégák között van két-három olyan ember, akik nagyon jól el tudnák látni a diákönkormányzatot patronáló tanár feladatait, de sajnos ők a leterheltségük miatt (eddig még) nem vállalták el a feladatot (a pedagógusok és a diákok leterheltségéről a *veszélyek* között írok majd).

Vezetőként mindenképpen szorgalmazni fogom, hogy ne csak formálisan működjön a diákönkormányzat. Rendkívül fontosnak tartom, hogy legyen a gyerekeknek egy valódi, „alulról jövő” és szerveződő, legitim felhatalmazással bíró, érdekérvényesítő szervezete. Ha egy ilyen működhetne az iskolában, az szerintem jótékony hatással lehetne a Technikumban folyó pedagógiai munkára is. Ha valós visszajelzéseket kaphatnánk a gyerekektől a munkánkról és az őket érintő problémákról, az nagyot lendíthetne előre az iskola szekerén...

A diákönkormányzat keretein belül a diákjaink megtanulhatnának *ész érvék mentén vitázni*, csapatban gondolkozni és dolgozni, elfogadni a többség álláspontját és véleményét, illetve beleszólást szerezhethetnének a saját életük alakításába.

Sajnos a diákönkormányzat hiányának egyenes következménye, hogy nem léteznek (vagy nem olyan formában léteznek) diák- és szabadidős programok, amelyeket a gyerekek többsége szívesen fogad és ezáltal tevékenyen részt is vesz rajtuk. Még a kétezres évek elején is voltak olyan, a diákok jelentős részét megmozgató, igazi közösségépítő programok (pl. 24 órás foci, kerékpártúrák, kirándulások stb.), amelyeket vissza szeretnék hozni az iskola életébe. Emellett meg szeretném tartani azokat a diákprogramokat, amelyek az utóbbi években jól működtek a Technikumban (pl. Mozik éjszakája, Táalentum hét eseményei).

Szakkörök: Sajnos az iskola életéből teljesen eltűntek a szakkörök. Pedig ezeknek a délutáni szabadidős tevékenységeknek kiemelt szerepe lenne a tehetséggondozásban. Az okokat keresve három dolog tisztán kirajzolódik: egyfelől rendkívül leterheltek a gyerekek és a pedagógusok. Másfelől hiába a kollégák elhivatottsága, ingyen mégsem várhatok el tőlük olyan tevékenységet, amelyre rendszeresen a szabadidejükből kellene áldozniuk. Harmadrészt sajnos az a helyzet, hogy a gyerekek sem dörömbölnek felháborodva a tanári ajtáján, hogy ők márpedig mindenképpen szakkörökre akarnak járni.

Úgy gondolom, hogy ezen nagyon nehéz lesz változtatni. Pedig az informatika témaköreiből lenne néhány, amelyekből lehetne szakköröket szervezni (pl. Lego programozás, Arduino, Raspberry). Ezekhez többé-kevésbé az eszközpark is rendelkezésre áll, már csak a szakkörök vezetőit kéne megtalálni...

Gyerekek mentális nevelése, erősítése: Úgy gondolom, hogy ez az egyik leg-
égetőbb feladatunk, amelyet el kéne végeznünk. Az a tapasztalatom, hogy saj-
nos a tanulóink jelentős része mentálisan rendkívül gyenge. Nem nagyon ren-
delkeznek „megküzdési stratégiákkal, technikákkal” és nagyon nehezen keze-
lik a konfliktushelyzeteket is.

Viszont ez *elsősorban nem pedagógusi feladat*, hiszen a tanárok nem men-
tálhigiénés szakemberek. Mégis legtöbbünk gyakorlatilag naponta szembesül
ilyen jellegű problémákkal, amelyeket aztán vagy ösztönből, vagy pedig tapaszt-
alatból (de mindenképpen fokozott empátiával) valahogyan meg kell oldanunk.

A Technikumnak nincs saját pszichológusa és szociális munkása (mint
ahogy fejlesztőpedagógusa sincsen). A pszichológus a BMSZC több iskolájá-
ban dolgozik, míg a szociális munkás pedig csak hetente egyszer tud jönni az
iskolába (már ha éppen nincsen online oktatás). Én a saját osztályomban
– még a novemberi zárás előtt – elkezdtem egy többhetes érzékenyítő progra-
mot a szociális munkás segítségével, amely az iskolai erőszak és zaklatás té-
makörét dolgozza fel. Az volt a tapasztalatom, hogy a tanulóink nagyon igény-
lik az ilyen jellegű törődést.

Ráadásul ebben a különleges helyzetben, amelyet a karantén és az online
oktatás idézett elő, szerintem a gyerekeknek fokozottan szükségük lenne arra,
hogy valaki meghallgassa a problémáikat és arra adekvát válaszokat tudjon adni.

Ha lehetőség lenne rá, mindenképpen megpróbálnám órarendi keretek
közé „terelni” a gyerekek mentális nevelését. Nyilván ez egy darab kijáró
pszichológussal és szociális munkással lehetetlen vállalkozás, ezért keresni
kell olyan lehetőségeket, ahol egyéb külső segítségeket (pl. alapítványok által
szervezett programok) tudunk igénybe venni ennek a nagyon fontos feladatnak
a megoldására.

Konstruktív kapcsolattartás a szülőkkel: Az iskolában a szülőkkel való kap-
csolattartás – azokat az eseteket leszámítva, ahol valamilyen komolyabb ta-
nulmányi és/vagy fegyelmi problémát kell megoldani – szinte teljesen a foga-
dóórára és a szülői értekezletre korlátozódik.

Véleményem szerint meg lehetne akadályozni nagyon sok kellemetlenség kialakulását, ha időben felvonnánk a kapcsolatot a szülőkkel. Tapasztalatom szerint a személyes beszélgetések (akár a gyerekeket is bevonva) sokkal hatékonyabbak a levelezésnél vagy a telefonálásnál. Viszont erre rá kell szánni az időt...

Ezen kívül szeretném sokkal jobban bevonni a szülőket az iskola életét befolyásoló döntésekbe, vagy legalábbis tájékoztatni őket a döntéseket meghatározó tényezőkről. Úgy gondolom, hogy sok konfliktus megelőzhető azzal, ha bepillantást engedünk a szülőknek a Technikum életébe.

Felzárkóztatás: Stratégiai fontosságú kérdésnek tartom a leszakadó (és ezáltal lemorzsolódással és/vagy bukással fenyegetett) gyerekek felzárkóztatását. Alapjaiban véve jelen van az iskolában a korrepetálás, de nem szervezett formában. Arról nem is beszélve, hogy – meglátásom szerint – a felzárkóztatás nemcsak a korrepetálást (azaz a hiányzó tananyag rész megtanulását) jelenti, hanem az egyéb részképességek fejlesztését is.

Ez egy nagyon nehéz és összetett kérdés: égetően nagy szükség lenne főállású fejlesztőpedagógusra a Technikumban. Úgy gondolom, hogy a kollégák jelentős része birtokában van azoknak a kompetenciáknak, amelyekkel sikeresen meg tudják oldani a felzárkóztatás kérdését azokban az esetekben, amikor „csak” a kimaradt tananyagot kell pótolni. Viszont egyre nagyobb számban szerepelnek a tanulóink között olyan BTMN-es és SNI-s gyerekek, akik sokszor speciális fejlesztést igényelnének. Ezt a fejlesztést a Technikum jelenleg sajnos nem tudja megadni, és sokszor a család sem képes kifizetni azokat a plusz foglalkozásokat, amelyekkel a gyerekek azon részképességeit lehetne javítani, amelyek megléte meghatározó lenne az iskolai teljesítmény növeléséhez.

A másik komoly tényező, amiért nem működik kielégítően a felzárkóztatás az iskolában, az a gyerekek és a pedagógusok túlterheltsége (erről később, a *veszélyek* részben írok majd részletesebben).

Vezetőként kulcsfontosságúnak tartom, hogy szervezett körülmények között kapjanak segítséget azok a tanulók, akiknek szükségük van erre. A korábbi évek tapasztalata alapján a jelenlegi 9. évfolyamon elkezdtünk egy olyan, matematikai készségeket és alaptudást fejlesztő foglalkozást, amelyet órarendi keretek között valósítunk meg.

Óriási szükség van erre a felzárkóztató órára, mert a gyerekek nagy matematikai és természettudományos tudásbeli lemaradással érkeznek a középiskolába. Egyelőre sajnos órarendi körülmények között a többi évfolyamon nehezen kivitelezhető hasonló megoldás, ezért valószínűleg (kényszerből) maradnak a délutáni foglalkozások...

Laboratóriumok felszereltsége, IKT eszközök állapota: A korábban már említett, a BMSZC-től kapott notebookokkal kialakított informatika labort leszámítva, az összes többi számítástechnika laborban található számítógép már megérett a cserére. Különösen fontos lenne az amiatt, mert az érettségien (mind középszinten, mind pedig emelt szinten) egyre inkább olyan szoftverkörnyezetet kell kialakítani a vizsgákra, amelyhez gyengének számít a Technikum számítógépparkja.

Az egyéb IKT eszközök (leginkább a projektorok) állapota még a számítógépeknél is rosszabbak. Szinte mindegyikben már régóta esedékes lenne a lámpacsere. Projektor nélkül nagyon nehéz foglalkozásokat tartani az informatika és a programozás gyakorlatokon. Szerencsére minden osztályteremben található valamilyen okostévé, amelyekkel – többé-kevésbé – kiváltható a projektor használata.

A szakmai laboratóriumok felszereltsége nagyon vegyes: az alapmérésekhez szükséges műszerek szinte minden tantárgy esetében rendelkezésre állnak, de ha ezek elromlanak, akkor nincs olyan műszerész a Technikumban, aki képes lenne ezeket megjavítani. Új műszerek beszerzésére – azok rendkívül magas ára miatt – gyakorlatilag nincs lehetőségünk.

Vezetőként mindenképpen nagyobb gondot kell fordítanom arra, hogy feltérképezzük és kihasználjuk a laborfejlesztésekre kiírt különböző pályázatokot. Ebben nagy segítségemre lehet majd az iskolában dolgozó gazdasági összekötő kolléga.

Az iskola belső, épített környezete (tantermek), közösségi tér hiánya: Ahogy azt már korábban is írtam, a Technikum általános műszaki állapota, a tantermek iskolai bútorokkal való ellátottsága (és azok minősége) megfelelő színvonalú. Viszont véleményem szerint van két komoly hiányossága az iskola épületének.

Az egyik, hogy nincs a diákok számára kialakított olyan közösségi tér, ahová a gyerekek a tanórák közötti szünetekben, vagy esetleg délután beülhetnének, és ahol – akár különösebb cél nélkül – egyszerűen csak együtt lehetnének, beszélgethetnének vagy tanulhatnának. Úgy gondolom, hogy az épület adottságai sajnos nem teszik lehetővé azt, hogy ilyen közösségi teret viszonylag kis ráfordítással létre tudjunk hozni. Erre a célra talán az egyetlen számításba vehető helyiség a könyvtári olvasó lenne, de azon is komoly átalakításokat kéne elvégezni ahhoz, hogy funkcionálisan megfeleljen a célnak. Mivel én nagyon fontosnak érzem, hogy a nálunk tanuló gyerekeknek legyen egy olyan közösségi terük, ami csak az övék, ahová bármikor elvonulhatnak, ezért én mindenképpen lobbizni fogok azért a BMSZC-nél, hogy ezt a tervemet meg tudjam valósítani.

A másik dolog, amit hiányosságnak érzek, hogy nagyon „steril” a Technikum épülete. Amikor a gyerekek reggel megérkeznek az iskolába, semmi olyan dolog nem fogadja őket, ami róluk vagy nekik szólna. Régi tablók képei között mennek fel az osztálytermükbe és az udvaron is több szobor van, mint foci-kapu. Nagyon fontosnak gondolom a hagyományok ápolását, a példaképek, híres tudósok „megjelenítését” az iskolában, tehát nagyon kellene a tablók és a szobrok, de valamilyen egyensúlyt kéne találni a múlt és a jelen között.

Véleményem szerint szorosan ehhez a témához tartozik, hogy a tantermek belső tere sem tükrözi vissza azt, hogy ott kamasz gyerekek „laknának”. Ne felejtsük el, hogy a tanulóink az iskolában töltött 4 vagy 5 évük alatt a tanítási napokon akár 6-8 órát is ezekben a „szobákban” tartózkodnak. Rengeteg tanulmány foglalkozik a tanulási környezetnek a tanulmányi eredményekre, a tanulás sikerességére gyakorolt hatásaival (annakidején az egyik szakdolgozatomnak is témája volt ez a terület). Minél inkább harmonikusabb egy tanulási környezet, minél inkább érzik azt a sajátjuknak a gyerekek, annál jobb eredmények mutathatók ki a tanulmányi eredményeikben is. Arról nem is beszélve, hogy ha hagyjuk, hogy a diákok saját maguk alakítsák ki a közvetlen környezetüket, akkor valószínűleg sokkal jobban fognak vigyázni is rá. Ezért én nagyon szeretném majd (és határozottan ebbe az irányba szeretném terelni az osztályfőnököket is), hogy minden osztály saját maga alakítsa ki az osztályterme arculatát. Jelenjen meg a tantermekben az ott tanuló gyerekek személyisége, ízlése, gondolatvilága!

Tudom, hogy ez is pénzbe, ráfordított időbe és munkába kerül. De saját tapasztalatból mondom, hogy egy osztályközösség tagjai és az ő szülei nagyon könnyen megmozdíthatók egy ilyen cél elérése érdekében.

Ha a fentebb említett két felvetésben előrelépést tudnánk tenni, akkor szerintem annak jelentős pozitív hozadéka lehetne az iskola közösségi életében és a gyerekek általános „jóllétében”. Ezen felül a beiskolázási folyamatban, a nyílt napok alkalmával hozzánk látogató felvételiző diákok szemében is nagyon komoly vonzerőt jelenthetne egy ilyen módon kialakított „gyerekbarát” belső tér látványa.

Végzett diákok pályakövetése, külső kapcsolatok a cégekkel: Ezt a két, látszólag különálló témát egyszerre szeretném tárgyalni, mert véleményem szerint kimutatható összefüggés van a kettő között.

A Technikumban tanító osztályfőnökök és pedagógusok már nagy tapasztalattal és tudással rendelkeznek a végzős gyerekek egyetemi/főiskolai továbbtanulási terveinek segítésében, illetve a szakképző évfolyam befejezése utáni munkába állás támogatásában. Úgy gondolom, hogy ezen a területen jól áll az iskola.

Amiben egy picit gyengébbek vagyunk, az az egyetemi/főiskolai tanulmányok végigkövetése, a felsőfokú tanulmányok befejezése utáni időszak, illetve a végzés után munkába álló ifjú felnőttek pályakövetése.

Nagyon fontosnak gondolom, hogy a Puskásban végzett tanulókról – legalább évente egyszer, 5-6 vagy akár 7-8 éven keresztül – valamilyen visszacsatolást kapjunk a volt osztályfőnökükön keresztül. Jó lenne, ha azt éreznék a gyerekek, hogy akkor sem engedték el teljesen a kezüket, amikor már hivatalosan nem a mi diákjaink. Jó lenne, ha tudatosulna bennük, hogy ők egy olyan közösség részei, ahová mindig visszatérhetnek...

Ami pedig a külső, céges kapcsolatokat illeti: az a tapasztalatom, hogy az összes külső, céges kapcsolatunkat (legyen szó az alapítványi időszakunkat alapvetően befolyásoló egykori Matávról, vagy multinacionális cégről, vagy pedig egy kis vállalkozásról) a személyes kapcsolatrendszeren keresztül tudtuk kiépíteni. Ezek az együttműködések szinte kizárólag úgy jöttek létre, hogy az adott céggel egy ott dolgozó volt puskásos diákon keresztül tudtuk felvenni a kapcsolatot.

Tehát az emberi, érzelmi tölteten túl, alapvető érdekünk követni a nálunk végzett diákok későbbi pályájának legalább a kezdetét. A Technikum korábbi életében volt erre irányuló kísérlet, de valamiért elakadt ez a folyamat. Úgy gondolom, hogy érdemes lenne átgondolni és újra elindítani ezt a projektet.

3.4.3. Lehetőségek

A SWOT analízisben a *lehetőségek* és a *veszélyek* két jól elkülönülő, ellentétes előjelű kategória. Úgy gondolom, hogy a közoktatás speciális helyzetéből adódóan nagyon vékony a határvonal a *lehetőségek* és a *veszélyhelyzetekre* adott megoldási javaslatok között. Éppen ezért a *lehetőségek* között előfordulhatnak olyan témák is, amelyekkel a *veszélyek* között sokkal részletesebben foglalkozom majd.

Informatikus szakma iránti kereslet, új szakmai képzés bevezetése, ösztöndíjrendszer motiváló hatása: Az utóbbi években rendszeresen lehet olvasni valamelyik nyomtatott és/vagy elektronikus felületen, hogy jelentős kereslet van az országban informatikusokra.

A tavalyi évben már az új szakképzési törvény szerint kerültek beiskolázásra a kilencedik évfolyamra a gyerekek. Ennek megfelelően már nem konkrét szakmára, hanem ágazatra (informatika és távközlés) jelentkeztek a tanulók. Ezen belül a mi iskolánk az *Informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető* technikus képzést építette be a kínálatába.

Ez komoly lehetőséget, viszont ezzel párhuzamosan legalább akkora kihívást jelent az iskola és a nevelőtestület életében. Az, hogy az iskola nevében megjelent az „*informatikai*” jelző, hosszú távon segítséget jelenthet abban, hogy jelentősen megnövekedhessen a hozzánk jelentkező gyerekek száma. Ha növekszik a jelentkezők száma, akkor joggal reménykedhetünk abban, hogy egyfelől valódi verseny alakul majd ki a bejutásért, másfelől a Technikumba bekerülők jobb tanulmányi eredményekkel érkeznek majd hozzánk.

Az új szakképzési törvény a kilencedik évfolyamtól bevezeti az ösztöndíjat a Technikumokban. Induláskor ez gyakorlatilag alanyi jogon jár (természetesen azért vannak megkötések), viszont a későbbiekben ez tanulmányi eredménytől függő juttatás lesz.

Az ösztöndíjrendszer létezése már a beiskolázási számokban is hozhat pozitív irányú változást, viszont úgy gondolom, hogy az igazán pozitív hatásai a felsőbb évfolyamokban mutatkozhatnak majd meg.

Beiskolázás (általános iskolák bevonása, nyílt napok): A beiskolázásról bővebben a *veszélyeknél* fogok írni, itt csak pár mondatban megemlíteném két lehetséges kitörési pontunkat.

Mint majd később látható lesz, a beiskolázás kérdése ezer sebből vérzik. Az egyik legnagyobb problémánk, hogy szinte semmilyen csatornán sem tudjuk elérni a gyerekeket. Ráadásul nekünk akkor kellene megszólítanunk a potenciális tanulóinkat, amikor a szüleik is velük vannak. Erre jelenleg két lehetőségünk van: az egyik az általános iskolai továbbtanulási szülői értekezletek, illetve a nyílt napok.

A felvételi statisztikáinkból nagyon jól kiolvasható, hogy melyik általános iskolából érkeznek hozzánk a tanulók. Úgy gondolom, hogy ezeknek az iskoláknak a tájékoztató szülői értekezletein mindenképpen ott kell lennünk. Ezen kívül természetesen a többi iskolát sem hanyagolhatjuk el, de az előbb említett általános iskolák kiemelten fontos szerepet kapnának a beiskolázásunkban.

A másik kitörési pont lehet a beiskolázásunkban a nyílt nap. Jelenleg ebből hármat tartunk: szeptemberben, októberben és novemberben is egyet. Stratégiai jelentőségű kérdés, hogy ezekre a rendezvényekre a felvételiző gyerekeket a szüleikkel együtt tudjuk bevonni. Ezt pedig most csak az általános iskolák szülői értekezletein keresztül tudjuk megtenni...

Egyetemista óraadók bevonása az oktatásba, felsőoktatási kapcsolatok (BME, ÓE): Mint ahogy arról majd a *veszélyekben* írni fogok, már évek óta nagyon komoly kihívást jelent számunkra a pedagógushiány, illetve a szakmai oktatók hiánya.

Erre a problémára adhat megoldást olyan végzős, vagy mesterképzésen tanuló, jelenleg még egyetemista hallgatók óraadóként történő alkalmazása, akik valaha a Puskásban tanultak.

Ennek a megoldásnak nagyon sok előnye van. Ezek a fiatalok nagyon lelkesek, érzelmileg kötődnek az iskolához, okosak, intelligensek és a lehető legfrissebb tudással rendelkeznek, amelyet át tudnák adni a diákjainknak. Ezen kívül teljesen hiteles, a tanulóink számára érthető módon közvetített információval rendelkeznek az egyetemi életről...

Viszont ennek a megoldásnak azért vannak hátrányai is. Az egyetemről – esetleg másik középiskolából – érkező óraadók nem (vagy csak nagyon kis mértékben) vonhatók be az iskolai életbe, illetve a pedagógiai munkába. Ezen kívül az órarendkészítés is jelentős kihívást jelent, ha nagyon sok óraadó segíti a munkánkat.

Ebben a tanévben is dolgozik nálunk néhány óraadó kolléga. A felmerült problémák ellenére úgy gondolom, hogy egyértelműen nagyon hasznos és pozitív a jelenlétük a Technikum életében. Vezetőként egyértelműen törekedni fogok arra, hogy hagyományt teremtsünk abból, hogy nálunk végzett, jelenleg egyetemi tanulmányaikat folytató volt diákjaink óraadóként visszatérjenek hozzánk.

Az okleveles technikus képzés keretében mindenképpen szükségünk lesz olyan egyetemi oktatók segítségére, akik szakmai tantárgyakat tudnak majd tanítani nálunk. Viszont a jelenlegi álláspont szerint az egyetem is nagyon szeretné, ha a nálunk tanító tanárok közül – akinek lehetősége van rá –, az oktasson az egyetemen is. Én ezt jó esélynek tartom a pedagógus kollégák szakmai fejlődésére.

Szervezeti kultúra továbbfejlesztése: Erről a területről a *gyengeségeink* között is írhattam volna, de úgy gondoltam, hogy sokkal inkább a *lehetőségeket* emelném ki ebben a témában. A szervezeti kultúrának egy iskola életében véleményem szerint két jól elkülöníthető dimenziója van: a diákok és a nevelőtestület. Én most a gyerekek szempontjából közelítem meg ezt a kérdést.

A legelső gondolat, ami a szervezeti kultúra fejlesztésével kapcsolatban az eszembe jut, hogy erősíteni kell a gyerekekben a „mi érzést”. Fejleszteni kell bennük a közösséghez (elsősorban az osztályhoz, aztán pedig az iskolához) tartozás érzését. Sajnos az a tapasztalatom, hogy a gyerekek emocionálisan nagyon kevés ponton csatlakoznak a Technikumhoz.

Ennek a problémának a megoldására három lehetőséget látok:

- az iskola belső, épített környezetének átalakítását a gyerekek bevonásával (erről a *gyengeségeinkben* már írtam),
- a diákprogramok, közösségi rendezvények felélesztését (erről később fogok írni),
- végül pedig az iskolához tartozó szimbólumok használatát.

Ez utóbbi alatt például osztályokra, vagy évfolyamokra jellemző egyenpólót, iskolai nyakkendőt, inget, tollat, kitűzőt stb. értek. Véleményem szerint a legutolsó pontot viszonylag egyszerűen meg lehet csinálni és elég hamar látványos eredményt lehet elérni a segítségével.

Pályázati lehetőségek kiaknázása: Úgy gondolom, hogy egyszerűen rá leszünk kényszerítve arra, hogy megpróbáljunk élni a különböző pályázatok által kínált lehetőségekkel.

Ezzel az a probléma, hogy a pályázatfigyelés, az adminisztráció és minden olyan munka, ami ehhez a feladatkörhöz tartozik, az teljes embert (ezáltal egy különálló státuszt) kívánna. Mivel sajnos arra nagyon kevés az esély, hogy önálló státuszú, csak ezzel a témakörrel foglalkozó főállású munkatársat felvegyünk, ezért ezt a kérdést valószínűleg a gazdasági összekötő kollégával kell majd megoldjuk.

Diákprogramok, diákönkormányzat: Korábban, a *gyengeségek* között már részletesebben írtam a diákönkormányzat helyzetéről és a diákprogramok hiányáról, illetve azok szükségességéről.

Az intézményi kultúra megfelelő „működése” szempontjából is nagyon fontosnak érzem, hogy ezt a két témakört rendezzük majd a Technikumban.

Az a tapasztalatom, hogy (egy-két kivételtől eltekintve) az olyan diákprogramok, amelyek „alulról szerveződtek”, sokkal sikeresebbek voltak a gyerekek körében, mint a tanárok által kitalált projektek. Éppen ezért nagyon szeretném, hogy a gyerekek tevékenyen részt vegyenek az őket érintő programok szervezésében és az életüket befolyásoló döntések meghozatalában.

Előremutató volna, ha egy jól működő diákönkormányzat szerveződne az iskolában. Úgy gondolom, hogy ha tényleg sikerülne bevonnunk a tanulóinkat bizonyos döntéshozatalokba, akkor az nagy mértékben megkönnyíthetné a közös munkánkat.

A másik dolog, amit szeretnék megvalósítani, hogy a gyerekek valamilyen szervezett formában adhassanak visszajelzést a mi munkánkról. Tudom, hogy ez egy nagyon kényes téma, de úgy gondolom, hogy ha ezt megfelelő módon dolgozzuk ki és kommunikáljuk a gyerekek, illetve a kollégák felé, akkor komoly motorja lehet az iskola és a nevelőtestület fejlődésének.

3.4.4. Veszélyek

Úgy gondolom, hogy az itt felsorolt problémákra adott válaszok döntően befolyásolják a Technikum jövőjét. A SWOT analízisben, ebben a kategóriában azok a tényezők vannak felsorolva, amelyre egyáltalán nincs, vagy csak kevés mértékben van befolyásunk. Mégis azt gondolom, hogy ha ezekre a dolgokra releváns válaszokat tudunk adni, akkor az ebben a csoportban található elemek átkerülhetnek a *veszélyekből* a *lehetőségekbe*, onnan pedig idővel az *erőségekbe* vagy esetleg a *gyengeségekbe*.

Bizonytalan jogi környezet: Ez az a tényező, amelyre ténylegesen nincs semmi befolyásunk. Az utóbbi időszakban minden évben átalakultak a Technikum életét és működését szabályzó rendelkezések, amelyekhez nekünk folyamatosan alkalmazkodnunk kellett. Nem segítette az iskolában folyó tervezési munkát az sem, hogy nem egyszer ezek a jogszabályok az utolsó pillanatban (vagy az után) jelentek meg.

A szakgimnáziumi struktúra teljes kudarca után a 2019-es évben gyökeresen megváltozott a szakképzési törvény, amely – többek között – visszaállította a technikumi rendszert (ennek a végrehajtási rendelete 2020 decemberében jelent meg). Ez az új képzési forma nagyon sok kihívást jelent számunkra, melynek *veszélyeiről* később fogok írni.

Az a tapasztalatom, hogy ez a rengeteg jogszabályi változtatás, a bizonytalan jogi környezet, a kiszámíthatóság teljes hiánya egyfelől szinte teljes mértékben ellehetetlenítette a hosszútávú tervezést az iskolában, másfelől pedig elriasztotta a szülőket (ezzel együtt a gyerekeket is) a szakképzéstől.

Úgy gondolom, hogy ebben a kérdésben vezetőként egyetlen feladatomban lehet: minél gördülékenyebben és minél fájdalommentesebben tudjunk alkalmazkodni a változásokhoz.

Beiskolázási eredmények, az új képzési rendszer átjárhatatlansága, verseny a gimnáziumokkal: A következő táblázatban összeszedtem az elmúlt hét év beiskolázási adatait.

Tanév	Jelentkezők száma	Felvettek száma
2014/2015	212	84
2015/2016	211	87
2016/2017	236	105
2017/2018	236	84
2018/2019	255	97
2019/2020	194	79
2020/2021	266	86
2021/2022	308	92

A táblázatból jól látható, hogy az elmúlt nyolc évben hat alkalommal nem sikerült teljesen feltöltenünk diákokkal a Technikum férőhelyeit. A jelentkezők száma jelentős túljelentkezést mutat, ez viszont – ahogy a felvettek számából következik – nem takart minden esetben valós bekerülési szándékot.

A túljelentkezési adatok egyértelműen a középiskolai felvételi rendszer sajátosságaiból adódnak. Mivel egy gyerek gyakorlatilag tetszőleges számú helyre jelentkezhet, ezért ezt a lehetőséget kihasználva a felvételizők nagyon sok helyre beadják a jelentkezési lapjukat. Statisztikailag így elég jó felvételi adatokat produkálunk, de sajnos a valóság ennél sokkal szomorúbb.

A beiskolázás kérdése stratégiai jelentőségű az iskola jövője szempontjából. Nagyon fontos, hogy olyan képességű gyerekek kerüljenek be a Technikumba, akik sikerrel tudják teljesíteni a tanulmányi követelményeket.

Az egyik kollégám több éven keresztül – az aktuális tanév kezdetekor – kiötöltetett egy kérdőívet a bejövő 9. évfolyamos gyerekekkel. Ebben többek között rákérdeztünk arra is, hogy honnan hallottak először az iskolánkról, illetve honnan tájékozódtak a felvétellel kapcsolatos információkról. A felmérés szerint 70-80%-ban a családtól/baráttól/ismerőstől/általános iskolából érkezett az első impulzus a Technikumról, a fontos információkat pedig elsősorban a nyílt napokon és a honlapról szerezték be. Ha az általános iskolából kaptak tájékoztatást a Technikummal kapcsolatban a nyolcadikos gyerekek, akkor az szinte kizárólag a továbbtanulási szülői értekezleten keresztül valósult meg. A viszonylag nagy tömegeket megmozgató különböző továbbtanulási rendezvények, kiállítások hatékonysága szinte alig mérhető. Nagyon csekély számban nyilatkoztak úgy a hozzánk bekerült gyerekek, hogy emlékeznek arra, hogy láttak volna minket bármelyik ilyen seregszemlén.⁷

Mint ahogy azt már korábban is említettem, akkor lehet komoly esélyünk meggyőzni a továbbtanulás előtt álló gyerekeket (és a szüleiket) arról, hogy érdemes hozzánk jelentkezniük, ha be tudjuk őket vonzani valamelyik nyílt napunkra.

Az előbb leírtakon túl rendkívül nagy probléma, hogy sem az általános iskolák, sem a végzős diákok és az ő szüleik nem rendelkeznek szinte semmilyen információval arról, hogy az elmúlt években hogyan változott meg a szakképzési iskolarendszer.⁸ Ezen a téren nagyon komoly lemaradásban vannak azok a döntéshozók, akiknek lehetőségük lenne ebben a kérdésben előremutató döntéseket hozni.⁹

⁷ Tapasztalatom szerint ezeken a rendezvényeken csak végigrohannak a gyerekek, minél inkább túl szeretnének lenni rajta. Begyűjtik a kötelezően begyűjtendő szórólapokat és aztán mennek is haza. Azok a tanulók mutatnak komolyabb érdeklődést, akik a szüleikkel együtt érkeznek ezekre az eseményekre. Velük hosszabban szoktunk beszélgetni és szinte mindegyiküket viszontlátjuk valamelyik nyílt napunkon. Mindezek ellenére úgy gondolom, hogy van létjogosultságuk és szükséges megrendezni ezeket a szakmai továbbtanulási rendezvényeket.

⁸ Véleményem szerint a mindenre kiterjedő, átfogó tájékoztatást nem is az általános iskola nyolcadik osztályában, hanem már a hetedik osztály második felében meg kéne tenni.

⁹ Szerencsére BMSZC szinten két éve elindult egy közös gondolkozás arról, hogyan tudnánk előre lépni ebben a kérdésben. Viszont profi marketing szakemberek nélkül nagyon nehéz lesz boldogulnunk...

Az új technikusai képzési rendszer egyik sajátja, hogy gyakorlatilag lehetlenné teszi az átjárást az egyes iskolatípusok között. Ha valaki a 9. évfolyam befejezése után szeretne iskolatípust váltani (pl. szeretne átmenni gimnáziumba tanulni), akkor már csak úgy tudja ezt megtenni, ha újra elvégzi a 9. évfolyamot. A 10. évfolyam befejezése után pedig még nehezebb a helyzet. Tapasztalatom szerint ez nagyon erős visszatartó erő attól, hogy a gyerekek a szakképzésbe jöjjenek tanulni.

Van még egy fontos tényező, amelyet nem szabad figyelmen kívül hagyni akkor, amikor a beiskolázási eredményeket elemezzük: Budapesten (de valószínűleg a vidéki városokban is) a gimnáziumok hihetetlen módon (és sokszor indokolatlannak tűnő mértékben) megerősödtek a szakképző intézményekkel szemben.¹⁰ Az a helyzet, hogy idén egy összességében 85%-os felvételi eredménnyel¹¹ egy budapesti „elit” gimnázium két tanítási nyelvű képzésére az első 200-ba sem lehetett bekerülni. Egy szintén budapesti, nem „elit”, hanem „csak” erős és nagy hagyományokkal rendelkező gimnáziumában ugyanezzel az eredménnyel 70. helyezést lehetett elérni az informatika, és 160. helyezést a matematika-angol tagozaton (mindkét tagozatra 16-16 gyereket vesznek majd fel). De ami igazán szomorú, hogy egy teljesen átlagos, érettségi és országos tanulmányi versenyeken elért eredmények tekintetében a Puskás Technikum szintjét meg sem közelítő külvárosi gimnázium is összességében majdnem kétszer annyi jelentkező diákból tud válogatni, mint mi.

Az a helyzet, hogy a gyerekekért folytatott „küzdelemben” – pár népszerű képzést leszámítva – nemhogy nem állunk jól, hanem kimondottan kétségbeejtő a helyzetünk. Ezen a téren nagyon komoly feladatok várnak ránk, de valószínűleg a megoldás kulcsa elsősorban nem a mi kezünkben van...

Lemorzsolódás: A lemorzsolódás komoly veszélyforrás a Technikum életében. Úgy gondolom, hogy amennyire csak lehet, el kell kerülni, hogy egy diák ki lépjen tőlünk, hiszen az mindenkinek egy kudarcokkal és frusztrációval teli történet.

¹⁰ Ennek az okai annyira szerteágazóak és bonyolultak, hogy ezzel most nem foglalkoznék. Viszont az elkövetkező években egy komolyabb elemzést mindenképpen megérne a dolog...

¹¹ Ezzel az eredménnyel a BMSZC egyik informatikai képzésén a 6., a másikon a 4. helyezést lehetett elérni.

A lemorzsolódás csökkentésében kulcsfontosságú szerepe van a *felzárkóztatásnak* (erről már a *gyengeségek* között írtam) és a *beiskolázásnak* (lásd az előbbi témát, illetve korábban írtam már erről a *lehetőségek* között is). Ahhoz, hogy a Technikum lemorzsolódási statisztikáját hosszú távon 10% alá tudjuk szorítani ez utóbbi két kérdéskörben jelentős előrelépésre van szükségünk.

Távközlési szakmák iránti látványos keresletcsökkenés, ágazati alapvizsga bizonytalansága, duális képzés az informatika szakmacsoportban:

Az utóbbi időben nagyon látványosan visszaesett a távközlési szakmák iránti kereslet. Ha nem lenne benne az iskola nevében az „*informatikai*” szó, akkor minden bizonnyal még ennél is nagyobb gondunk adódna a beiskolázással.

Ez a folyamat nem most kezdődött és valószínűleg még nem is fejeződött be teljesen. Úgy gondolom, hogy belátható időn belül középiskolai szinten nagy valószínűséggel össze fognak olvadni bizonyos informatikai és távközlési képzések. Az utóbbi tíz-húsz évben olyan ütemben fejlődött az informatika és a távközlés, hogy a „klasszikus” technikus szintre a távközlési szakmákban elképzelhető, hogy nem lesz szükség. Jelenleg úgy tűnik, hogy a távközlési képzések egyre inkább a felsőoktatás részévé válnak (illetve már váltak is).

A 10. évfolyam végén írandó ágazati alapvizsga egyik célja elvileg az lesz majd, hogy az eredmények alapján a gyerekek választhassanak, hogy melyik szakmát szeretnék tanulni a továbbiakban. Előzetes szóbeli felméréseink alapján féltő, hogy alapból nagyon kevesen választanák a távközlési szakmák egyikét, a legtöbben az informatikai képzés felé szeretnének orientálódni. Úgy gondolom, hogy ez komoly konfliktusokat fog generálni, amelyekre nekünk fel kell majd készülnünk.

Az ágazati alapvizsgával egyéb problémák is vannak: most úgy tűnik, hogy a követelményrendszer szintje nagyon magasan lett megállapítva. Különböző értesülések vannak arról, hogy milyen módon kell majd megszervezzük a vizsgákat, különböző szervezetek, egyesületek próbálnak mintafeladatokat összeállítani a követelményrendszer alapján, de hivatalos vizsgafeladatsor tudomásom szerint eddig még nem született. Ez nagyon nehézzé teszi a gyerekek felkészítését erre a tanulmányi megmérettetésre...

Az ágazati alapvizsga utáni képzésben – a központi elképzelés szerint – hangsúlyos szerepet kapna a duális képzés. Úgy gondolom, hogy ez az informatika szakmacsoportban egy nagyon nehezen kivitelezhető (sőt, megkockáztatom, hogy lehetetlen) dolog lesz. Nem igazán tudom elképzelni, hogy minimális programozási és hálózati ismeretekkel egy 16-17 éves tanuló érdemben be tudna kapcsolódni egy cég munkájába. Ráadásul elvileg a cégnél dolgozó mérnököknek az is a feladatuk lenne, hogy különböző ismeretanyagokat adjanak át a rájuk bízott gyerekeknek, amelyekből a diákoknak a későbbiekben vizsgázniuk kellene. Szerencsére ennek a problémának a megoldására is elindult egy közös gondolkodás a BMSZC-vel, aminek a keretein belül megpróbálnánk valamilyen közös gyakorlati terepet biztosítani az informatika szakmacsoportban tanuló gyerekek részére. Nagyon bízom benne, hogy sikerrel jár majd ez az elképzelés!

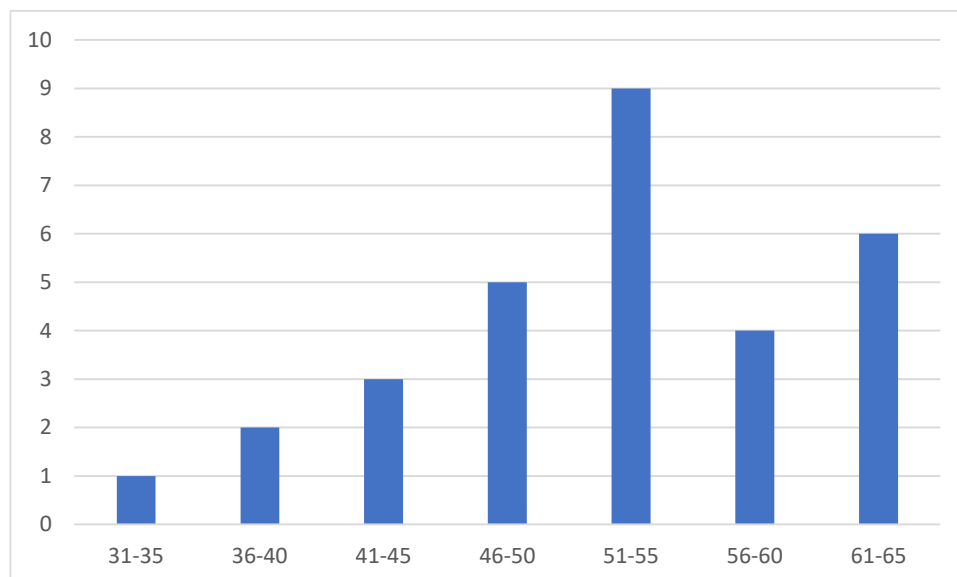
Pedagógushiány, egyre több óraadó tanár, a Technikumban tanító tanárok életkorának eloszlása: Azt hiszem, nem árulok el újdonságot azzal, hogy a Technikumban is jelentős pedagógushiánnyal küzdünk. Az elmúlt években nagyon sok, évtizedek óta a Puskás Technikumban tanító tanár ment nyugdíjba (vagy az elkövetkező években megy majd nyugdíjba) tőlünk. A helyükre pedig nem tudtunk felvenni hasonló tudású, fiatal mérnöktanárokat. Sőt, az az igazság, hogy fiatal, pályája elején járó, főállású mérnöktanárt hosszú évek óta egyáltalán nem tudtunk felvenni.

A helyzetet súlyosbítja, hogy az elmúlt időszakban egyre kevesebb mérnöktanár végez az egyetemeken. De nagyon komoly hiány mutatkozik az egyetemek osztatlan képzésén, bármilyen természettudományos szakon végző fiatal pedagógusokból is. Ráadásul ezeknek a végzett pedagógusoknak a 60%-a azonnal pályaelhagyóvá válik, a maradék 40%-nak pedig majdnem a fele két éven belül másik hivatást keres magának, mert a pályakezdő tanári fizetésből gyakorlatilag lehetetlen megélni.

A mérnöktanárok jelentős része idővel sajnos elhagyja a tanári pályát, és a versenyszférában találja meg a számításait. Ennek elsődleges oka az, hogy nyilvánvalóan nem lehet összehasonlítani a közoktatási és a versenyszféra anyagi és karrierlehetőségeit...

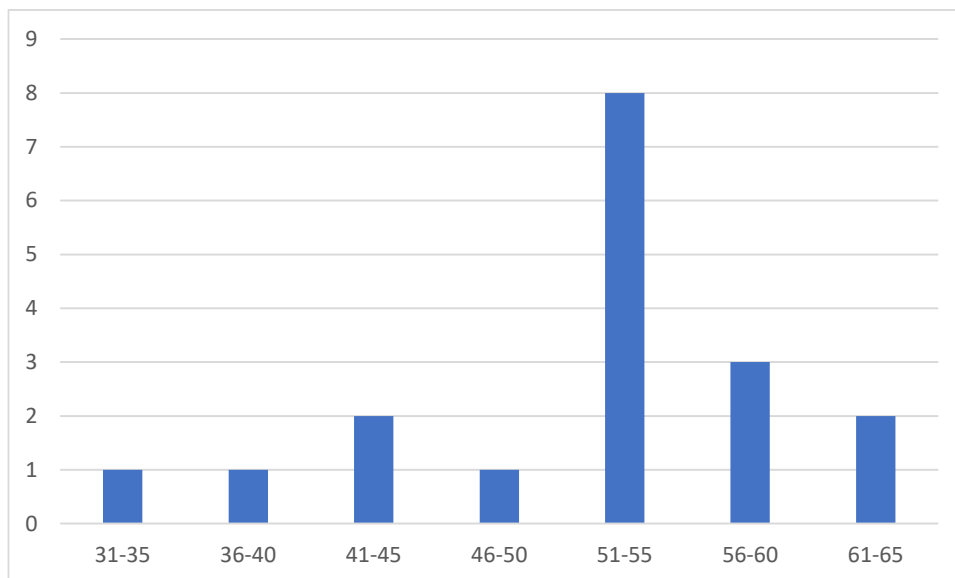
Erre a kialakult helyzetre lehet az egyik jó válasz az, ha egyre több óraadó tanárt alkalmazunk. Ennek pozitív hozadékaról már korábban írtam. Viszont úgy gondolom, hogy ez a tendencia komoly veszélyeket is hordoz magában. Ha sok óraadóval fedjük le a tanítási órákat, akkor nagy valószínűséggel egyre kevesebb tanár jut az iskola pedagógiai „munkájának” elvégzésére. Pedig az a tapasztalatom, hogy erre a munkára egyre nagyobb szükség lenne. Ezen kívül kevesebb főállású pedagógusnak kell ellátnia az iskolában jelen lévő egyéb feladatokat is, amely túlterheléshez, hosszabb távon pedig kiégéshez vezethet. Ezen vezetőként jelenleg csak egyetlen módon tudok majd segíteni, ha megpróbálom sokkal jobban elosztani a felmerülő feladatokat a nevelőtestület tagjai között. Mivel ezekre a plusz munkákra nincs külön anyagi fedezet, ezért várhatóan ez komoly konfliktusokat fog generálni az elkövetkező időkben.

Van még egy tényező, amely már középtávon is komoly fenyegetést jelent a Technikum működésére: az utóbbi évtizedben jelentős mértékben megemelkedett a főállású tanárok átlagéletkora az iskolában. A nevelőtestület jelenleg – az óraadó tanárok nélkül – 30 főből áll.¹² A következő grafikon a nevelőtestületi tagok életkorának eloszlását mutatja (a vízszintes tengelyen az életkor, a függőlegesen pedig a pedagógusok száma szerepel).

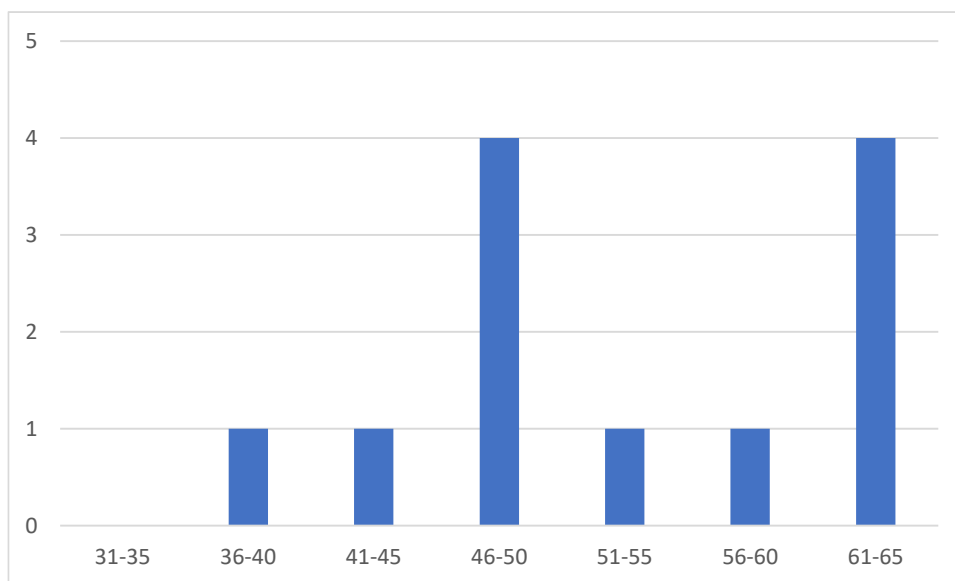

¹² Óraadó tanárokkal együtt a teljes nevelőtestület létszáma 40 fő. Ebből is jól látszik, hogy már jelenleg is a teljes létszám 25%-át az óraadók teszik ki. Az elkövetkező időszakban valószínűleg ez az arány növekedni fog majd.

A következő ábrán a közismereti tantárgyakat tanító tanárok életkorának eloszlása látható:

Végül pedig a műszaki tantárgyakat tanító tanárok életkorának eloszlása következik:

Véleményem szerint a grafikonok egyértelműen jelzik, hogy milyen problémákkal kell szembenézzünk rövid-, illetve középtávon.

Pár éven belül négy műszaki tantárgyat oktató kolléga megy majd nyugdíjba, ráadásul mindannyian a távközlési területen tanítanak. Az ő pótlásuk főállású mérnöktanárokkal jelen pillanatban lehetetlennek tűnik, éppen ezért már most el kell kezdeni keresni azokat a potenciális óraadó tanárokat, akik

lefedhetik majd az ellátatlanul maradt tanórákat. Sajnos szintén szembetűnő az a jelenség, amiről már korábban írtam, hogy elenyésző számú fiatal mérnök-tanár tanít a Technikumban...

Ami a közismereti tantárgyakat illeti, ott várhatóan középtávon jelentkeznek majd létszámből adódó gondok. Viszont ahol már most is nagyon rosszul állunk – és várhatóan a közeljövőben sem fog javulni a helyzet –, az a természettudományos terület. Kémia tanárunk évek óta nincs és szinte azonnal szükségünk lenne matematika, informatika és fizika tanárra. Úgy gondolom, hogy ezeken a területeken nehezebb óraadó tanárt találnunk, mint a műszaki tantárgyak esetében, de valószínűleg rá fogunk kényszerülni erre a megoldásra.

Ahogy az előbb leírtakból is látszik, a Technikum szempontjából kulcsfontosságú, hogy minél hamarabb sikerüljön megfelelő számú (és minőségű) pedagógus és/vagy mérnök-tanár kollégákat találni a megüresedő helyekre. Ezzel párhuzamosan folyamatosan óraadói felkérésekkel kell „bombázni” a nálunk végzett, jelenleg egyetemista diákjainkat is.

Ez utóbbival kapcsolatban szerencsére nem állunk rosszul, mert jelenleg is három, az előző osztályomban végzett volt diákunkkal állunk tárgyalásban arról, hogy szeptembertől különböző tantárgyakban vállaljanak óraadói tevékenységet.

Gyerekek és a pedagógusok leterheltsége, egészségi és mentális állapota, pedagógusok kiégése: Szintén közhelyszerű megállapítás az, hogy mind a gyerekek, mind pedig a pedagógusok túl vannak terhelve. Ha a szokásos oktatási rendet nézzük, akkor egy tizenegyedikes diáknak (ha az emelt szintű felkészítőket is figyelembe vesszük), akkor akár 38-40 órája is lehet egy héten. Ehhez vegyük hozzá a napi kétszeri, átlagosan alkalmanként 45-50 percet felemésztő utazást, és már ott tartunk, hogy túl is lépte a 40 órás munkahét időkereteit az az időmennyiség, amelyet egy 17-18 éves gyereknek közvetlenül az iskolára kell fordítania. Aztán hazaérkezés után jön az ebéd, egy kis pihenés, esetleg edzés és (azt feltételezve, hogy szorgalmas diákról van szó) a házi feladatok elkészítése és a tanulás.¹³

¹³ Azt se felejtjük el, hogy sajnos a gyerekek egy komoly hányada a játékszenvedélyét éjszaka nyúló „gépezéssel” próbálja meg kielégíteni.

Az előbb elmondottak következtében a gyerekek általában nagyon későn fekszenek le és az esetek döntő többségében másnap korán is kell kelniük.¹⁴ Szóval nincs mit csodálkozni azon, hogy nagyon sok gyerek alig tud koncentrálni az órákon, néhányan pedig el is alszanak a foglalkozások alatt.

A tanulóink túlterheltségén nem túl egyszerű könnyíteni, hiszen adva vannak a kötelezően betartandó óraszámok és a szintén kötelezően átadandó tananyagtartalmak. Amin szerintem el kéne gondolkodnunk, hogy valamilyen módon hangoljuk össze egymás között az írásbeli számonkéréseket és a kiadott házi feladatok mennyiségét. Vezetőként mindenképpen szorgalmazni fogom, hogy alakítsunk ki egy olyan gyakorlatot, amelynek segítségével jelentős mértékben könnyíteni tudunk a diákjaink túlterheltségén.

A pedagógusok helyzete sem sokkal jobb, mint a diákoké. Eleve kevesebben vagyunk a nevelőtestületben, mint amennyi az ideális létszám lenne. Ehhez jön még az a jelenség, hogy a tanításon túli iskolai terhelés nem egyforma mértékben van elosztva a tantestület tagjai között. Nyilván sosem lesz olyan, hogy ez a plusz terhelés egyforma mértékűlegyen, de vezetőként törekedni fogok rá, hogy igazságosabb legyen az egyes feladatok szétosztása.

Sajnos egyre többször tapasztalom a nevelőtestület tagjain a kiégés jeleit. Ennek nagyon összetett okai lehetnek: ott van az előbb említett túlterheltség, de ezen túlmenően (és sok más egyéb mellett) a két legsúlyosabb problémának a gyerekek motiválatlanságát¹⁵ és a pozitív visszacsatolásnak, a sikerélménynek szinte a teljes hiányát érzem. Ezen vezetőként egyedül nem fogok tudni segíteni. Ez annyira komplex probléma, hogy csak együtt (szülők, gyerekek, pedagógusok, esetleg szakemberek) tudunk majd esetleg valami kiutat találni.

¹⁴ Ennek a korosztálynak minimálisan napi 8-10 óra alváásra volna szüksége. Ehhez képest jelentős részük ennek jó, ha a felét vagy a kétharmadát teljesíti. Mérésekkel igazolható, hogy azok a gyerekek, akik nem pihennek eleget (és ráadásul azt a kevés alvást sem megfelelő minőségben abszolválják), azoknak jelentősen csökken a kognitív teljesítménye.

¹⁵ Úgy gondolom, hogy mind a gyerekek, mind pedig a pedagógusok túlterheltsége az egyik fő okozója a motivációvesztésnek. Ez sajnos egyaránt jelentkezik mind a két csoportnál, csak a gyerekeknél (életkori sajátosságok miatt) ez sokkal látványosabban tör a felszínre. Ráadásul a motiválatlanságból adódó frusztráció is jelentős konfliktusforrás a mindennapok során, amiből néha sajnos komoly viták is adódnak.

Külön szeretnék még szót ejteni a gyerekek általános egészségi állapotáról és sportolási szokásairól. Rögtön itt a téma elején szeretném leszögezni, hogy én elkötelezett híve vagyok a tömeg- és a versenysportnak egyaránt. A diákjaink fizikai állóképességének kialakítását, javítását kiemelten szeretném kezelni az elkövetkező években. Meg vagyok győződve arról, hogy a sport szerepének nevelés és szemlélet kérdése, és mint ilyen, alakítható, formálható. Sajnos az a tapasztalatom, hogy a Technikumba bekerülő gyerekek alig 10-15%-a sportol versenyszerűen, és hobbiból is kb. alig több, mint 20%-uk mozog rendszeresen.¹⁶ Ez tragikusan kevés... Számtalan kutatás, tanulmány bizonyította már, hogy szoros összefüggés van a gyerekek kognitív teljesítménye és a fizikai állapota között. Emellett ne felejtsük el, hogy kamasz gyerekekről van szó, akiknek nagyon komoly magabiztosságot adhat, ha a sport következtében jobb lesz a megjelenésük és az állóképességük. A sport pszichésen is nagyon sokat segíthet a tanulóinknak, többek között jelentősen javítja a stressz elleni sikeres megküzdés esélyét. Éppen ezek miatt a pozitív hatások miatt mindenképpen szeretnék kidolgoztatni a testnevelő tanárokkal egy olyan öt éves programot, amelynek keretében esélyünk nyílik majd jelentősen javítani a gyerekek fizikai és mentális állapotát is.

Szakmai érettségi tárgy központi számonkérésének hibás koncepciója:

Egyetlen oka van annak, hogy erről a témáról röviden külön is szeretnék írni, mégpedig az, hogy ennek az elhibázott koncepciónak nagyon erős destruktív hatása van az érettségiző évfolyamon.

A szakmai érettségi írásbeli része jelenleg három tantárgyból tevődik össze: elektrotechnikából, elektronikából és hálózatból. Viszont a pontozás úgy van megállapítva, hogy gyakorlatilag a hálózatos részből és az elektronika digitális technika részéből simán meglehet a közepes osztályzat (ha a vizsgázó nem rontja el nagyon a dolgozatát, akkor az elégséges szinte garantálva van). Mivel ezt a gyerekek is tudják, ezért az érettségi évében szinte egyáltalán nem hajlandóak foglalkozni az elektronika tantárggyal (sem elméleten sem pedig gyakorlaton). Ez a helyzet pedig nagyon komoly konfliktusokat generál.

¹⁶ Ezek a számok nem reprezentatív felmérésen alapulnak, hanem azokban az osztályokban, illetve csoportokban kérdeztem meg a gyerekeket a témáról, amelyekben tanítok.

Éppen ezért szeretnék majd a szakmai tanárokkal közösen egy olyan megkerülhetetlen számonkérési rendszert kialakítani, amelyik garantálni tudja azt, hogy a tanulóink ne tudják látványosan ignorálni ezt a tantárgyat.

A Technikum és a tornacsarnok épületének állagromlása: Mint ahogy azt már korábban is írtam, az épület és a tornacsarnok általános állapota jónak mondható. Viszont már most is nagyon sok olyan javítandó/cserélendő rész van az iskolában és a tornateremben, amelyek javítása/cseréje már nem halasztható sokáig.

Sajnos az a helyzet, hogy általános állagmegóvásra a fenntartónak nincs anyagi fedezete, ezért csak akkor tudunk költeni az ingatlanokra, amikor már elkerülhetlenné válik a felújítás.

Hogy csak a legsürgősebb tennivalókat említsem (nyilván a teljesség igénye nélkül):

- a főépületben évekkal ezelőtt felázott a lábazat. Még többé-kevésbé tart az anyag, de előbb-utóbb elválik a faltól és akkor nagy darabokban fog lehullani a földre. Nagy valószínűséggel akkor az is ki fog derülni, hogy a felázás miatt penészesé vált a fal.
- Nagy szükség lenne már egy átfogó tisztasági festésre (a tantermek arculatának kialakításáról korábban már írtam). A BMSZC segítségével az Auditorium Maximum, a padlásfolyosó és az úrtávközlési laboratórium pár évvel ezelőtt kifestésre került, de a többi folyosón évtizedek óta nem volt festés.
- A tornacsarnok öltözői – szintén a BMSZC segítségével – a tavaly tavaszi karantén idején nagyon szépen fel lettek újítva. Viszont sajnos a küzdőtér parkettája – a többszöri beázás következtében – katasztrófális állapotban van. Több helyen is felpúposodott és lassan használhatatlanná és balesetveszélyessé fog válni.

Ebből a három pontból álló listából is sejthető, hogy az épületre és a tornacsarnokra nagyon sok pénzt el lehetne költeni. Tisztában vagyok vele, hogy a BMSZC anyagi forrásai szűkösek és abban is biztos vagyok, hogy ennek ellenére a fenntartó mindent megtesz azért, hogy a Technikum és a tornacsarnok épületének állaga ne romoljon tovább.

A Technikum külső épített környezete, elhelyezkedése: A legvégére hagytam ezt a témát, mert egyfelől erre végképp semmilyen ráhatásunk nincs, másfelől viszont egy pár mondatban mégiscsak foglalkozni kell vele, mert nagyon erősen meghatározhatja például a beiskolázásunk sikerességét.

Az iskola a Népliget és az Ecseri út között helyezkedik el, nem messze az Üllői úttól. Közvetlenül a Technikum mellett két, félig-meddig elhagyott hatalmas épület és egy üres telek található. Velünk szemben pedig a MÁV-telep régi lakóházai és a Merényi Gusztáv Kórház van. Nem volna ezzel különösebb baj, ha nem ezt látnák meg először a nyílt napra látogató gyerekek és szüleik...

Különösen nagy gondot jelent számunkra, hogy ha valaki a Népliget felől gyalogosan érkezik hozzánk, akkor neki mindenképpen át kell mennie a vasúti sínek alatt húzódó alagúton. Ebben az alagútban sajnos már többször érte atrocitás a tanulóinkat. Ebben a kérdésben mindenképpen meg kell majd keresni a kerületi rendőrség és önkormányzat vezetőit annak érdekében, hogy a diákjaink minden nap biztonságosan közlekedhessenek.¹⁷

Véleményem szerint arra nagyon erősen oda kell figyeljünk, hogy a Technikum közvetlen környezete mindig tiszta és rendezett legyen, így talán egy picit ki tudunk tűnni a többi épület közül.

4. Zárszó

A SWOT analízisben bemutatott *erősségek*, *gyengeségek*, *lehetőségek* és a ránk leselkedő *veszélyek* természetesen nem fedik le az összes megoldandó feladatot a Technikumban, de véleményem szerint átfogó képet adnak az iskoláról és azon keresztül a vezetői elképzeléseimről. Biztos vagyok benne, hogy a legtöbb kihívás nem oldható meg nemhogy három, de valószínűleg nyolc év alatt sem.

¹⁷ Talán van egy kis remény arra, hogy rövidesen javulni fog a helyzet. Bizzunk benne, hogy a hajdani Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola helyén épülő hatalmas sportcsarnok és rendezvényközpont külső tereprendezésével kapcsolatban léteznek olyan elképzelések, amelyek esetleg megoldják ezt a problémát.

Viszont a megújulásra irányuló folyamatokat mindenképpen el kell indítanunk és ki kell jelölnünk a változás irányát. Aztán persze menet közben kisebb-nagyobb korrekciókra alighanem szükség lesz majd, de az irányvonalnak egyértelműen látszódnia kell.

Sokat gondolkodtam azon, hogy pusztán a változás szükségszerűségének felismerése és elfogadása vajon elegendő motivációt jelent-e azok végrehajtásához? Különösen érdekes ez a kérdés akkor, ha az egyén adott esetben pontosan tudja azt, hogy ezeknek a szükségszerű változásoknak ő akár a vesztese is lehet. Lefordítva ezt a Technikum életére: vajon elvárható-e a nevelőtestülettől, hogy közös akarattal vigyen véghez egy olyan szerkezeti átalakítást, amely ugyan valószínűleg az iskola hosszútávú túlélését jelenti, de egyes szakmák oktatásának eltűnését – és ezzel együtt tantárgyak, azaz munkahelyek – megszűnését is jelentheti? Zárásként álljon itt két gondolat, amely véleményem szerint tökéletesen illik ennek a pályázatnak a végére:

„A változás nem jön el, ha másokra vagy egy alkalmasabb időpontra várunk. Mi magunk vagyunk azok, akikre eddig vártunk. Mi magunk vagyunk a változás, amelyet keresünk.”¹⁸

„Természetesen nem tudom megmondani, hogy jobb lesz-e, ha megváltoznak a dolgok, de annyit biztosan tudok: ahhoz, hogy bármi jobb legyen, mindig változásra van szükség.”¹⁹

Budapest, 2021. április 26.

Mamira György Zoltán

¹⁸ Barack Obama: az Egyesült Államok volt elnöke

¹⁹ Georg Christoph Lichtenberg: német író, tudós